อาหารสมอง

วีรกร ตรีเศศ

ฟังกัสทองคือคำสาป

บนบริเวณเทือกเขาใกล้หิมาลัยของเนปาล ทิเบต อินเดีย จีน ฯลฯ ผู้คนต่างเผ่าพันธุ์ฆ่ากันตายอยู่บ่อยๆ หากมีการล้ำดินแดนกัน เพราะต่างรู้ดีว่าสิ่งที่ดึงดูดให้มีการแอบเข้าไปในดินแดนของอีกฝ่ายคือสิ่งล้ำค่าเหมือนทองคำ นั่นก็คือ yarsagumba ซึ่งเป็น "สมุนไพร" ราคาแพงมาก

คดีดังที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ทางตะวันตกของเนปาลก็คือสมาชิกจากเผ่า Gorkha 5 คน แอบเข้าไปขุดหา yarsagumba ในดินแดนของกลุ่ม Manang เมื่อพลบค่ำเยาวชน Manang นับสิบกรูกันเข้าไปในแคมป์ที่พักของพวก Gorkha และใช้ไม้ตีไม่ยั้งจนตายไปสองคน และลาก สามคนที่เหลือไปรุมยำกับเพื่อนอีกหลายคนจนตายหมด จากนั้นก็แล่ศพออกเป็นชิ้นๆ และโยนลงไปในซอกเขาพร้อมกับสาบานกันว่าจะไม่พูดเรื่องนี้ให้ใครฟังเด็ดขาดแม้แต่ภรรยา

คำสาบานมีชีวิตอยู่ได้ไม่ถึงเดือน เรื่องก็ถึงหูตำรวจ เยาวชนทั้งหมดถูกจับ คำถามก็คือ yarsagumba มีค่าสูงขนาดถึงกับต้องฆ่าอย่างโหดร้ายเช่นนี้หรือ คำตอบของพวกเขาก็คือเขาฆ่ากันเช่นนี้ หากมีคนเข้ามาขโมย yarsagumba ในพื้นที่ของเขา และมูลค่าของมันนั้นถ้า ขุดหาในวันหนึ่งได้ดีๆ สามารถเอาไปขายได้เงินมาเท่ากับสองเท่าของรายได้ทั้งปีทีเดียว

400 แท่งของ yarsagumba ที่ขุดหาได้ดีๆ ในวันหนึ่งของฤดูกาลเก็บคือเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม นั้นสามารถขายได้เงินถึง 1,000 เหรียญ (29,700 บาท) เมื่อมันมีค่าสูงขนาดนี้ผู้คนจึงหวงแหนเจ้า "สมุนไพร" ประหลาดนี้กันนักหนา

yarsagumba เป็นชื่อที่ออกเสียงคล้ายกันทั้งหมดของผู้คนในแถบนั้น โดยแท้จริงแล้วมันไม่ใช่สมุนไพรหากเป็นฟังกัส (fungus) ประหลาดชนิดหนึ่งที่คนเอเชียโดยเฉพาะคนจีนเชื่อว่าเป็นยาโป๊ ทำให้สมรรถภาพทางเพศอยู่คู่ไปกับชีวิตที่ยืนยาว เป็นยาอายุวัฒนะที่รู้จักกันมากว่า 500-600 ปีแล้ว

ฟังกัสนั้นเป็นสิ่งมีชีวิตเล็กๆ เช่น ยีสต์ รา หรือหากมันออกเป็นดอกก็คือเห็ดที่เรารู้จักกันนั่นเอง มันทำหน้าที่สำคัญในการช่วยแปรรูปอาหาร เช่น ไวน์ เบียร์ ซีอิ๊ว และตั้งแต่ทศวรรษ 1940 เป็นต้นมามันถูกใช้ในการช่วยผลิตยาปฏิชีวนะด้วยซ้ำ

yarsagumba มีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า caterpillar fungus เนื่องจากมันเป็นแท่งขดไปมาขนาดเท่านิ้วมือหน้าตาเหมือนตัวหนอน caterpillar (คล้ายหนอนตัวอ่อนก่อนที่จะกลายเป็นผีเสื้อ) และจริงๆ แล้วครั้งหนึ่งมันก็เคยเป็นตัวหนอนมาก่อน

เมื่อแรกเกิดนั้นมันเป็นตัวหนอนของแมลงในตระกูล Thitarodes ซึ่งอยู่อาศัยในบริเวณหิมาลัย ทิเบต เสฉวนตะวันตก ยูนานตะวันตกเฉียงเหนือ ฯลฯ กว่าจะเกิดมาได้มันใช้เวลาฟักตัวกว่า 5 ปีอยู่ใต้ดินกว่าจะออกมาเป็นตัวหนอน ขณะที่เป็นหนอนนั้นมันก็ติดเชื้อฟังกัสซึ่งอยู่ใต้ดินเช่นกัน ฟังกัสเข้าไปในร่างของมันและ "กิน" เนื้อหนังของมันจนมันตายกลายเป็นมัมมี่ของหนอนนั้นในที่สุด

yarsagumba ถูกจัดว่าเป็นฟังกัสเพราะโดยแท้จริงแล้วมันเป็นฟังกัสที่ครองร่างหนอนตระกูลนี้ เมื่อมันบุกเข้าไปก็ไปแปรเปลี่ยนเนื้อหนังข้างในของหนอนด้วยกระบวนการทางชีววิทยา และด้วยความแปลกประหลาดซับซ้อนที่หาได้ยากนี้ผู้คนจึงเชื่อว่ามันเป็นยาอายุวัฒนะและเพิ่มพลัง

สรรพคุณของมันจริงหรือไม่จริงก็พูดยาก เพราะในการแข่งขันระดับชาติ วิ่ง 1,500/3,000 และ 10,000 เมตร ในปักกิ่งในปี 1993 นักวิ่งหญิงจีน 3 คน ลบสถิติโลกโค้ชบอกว่าทั้ง 3 คนกิน yarsagumba กับเลือดเต่า และเมื่อตรวจเลือดก็ไม่พบสารกระตุ้นแต่อย่างใด

งานวิจัยในห้องแล็บพบว่ามันช่วยป้องกันไขกระดูกและระบบย่อยอาหารของหนูถึงแม้จะโดนกัมมันตภาพรังสีทั้งตัวก็ตาม และพบอีกว่าช่วยป้องกันมิให้ตับถูกทำลาย

yarsagumba เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของยาจีนชั้นดี แต่ความหายากในพื้นที่จำกัดของโลกทำให้มีราคาแพงมาก ในปี 2008 หนึ่งกิโลกรัมมีราคาถึง 3,000-18,000 เหรียญ (89,000-530,000 บาท) โดยมีผลผลิตรวมประมาณ 100-200 ตันต่อปี ในปีหลังๆ ราคาพุ่งขึ้นไปกว่านี้อีก

ปัจจุบันมีการเพาะฟังกัสนี้ในห้องแล็บ และได้ผลเป็นที่น่าพอใจ อย่างไรก็ดี ผลผลิตมิได้เกิดจากการบุกเข้าไปในร่างของหนอนพันธุ์พิเศษนี้และเกิดกระบวนทางธรรมชาติ หากเป็นการเพาะเชื้อฟังกัสจึงไม่เป็นที่นิยมเท่าของจริงจากธรรมชาติ

สำหรับครอบครัวทิเบตในชนบท มันเป็นแหล่งสำคัญที่สุดของรายได้ โดยเป็นร้อยละ 40 ของรายได้เงินสดในแต่ละปีของครัวเรือนโดยเฉลี่ย

ในสงครามกลางเมืองของเนปาลเมื่อ 3-4 ปีก่อน ฝ่ายรัฐบาลและฝ่าย Nepalese Maoists แย่งชิงการค้าเพื่อส่งออก yarsagumba เพราะรู้ดีว่าเป็นแหล่งรายได้สำคัญและสามารถตัดรอนอำนาจทางเศรษฐกิจของฝ่ายตรงข้ามได้

ที่น่าเป็นห่วงก็คือเมื่อราคาพุ่งสูงขึ้นทุกวัน การขุดหาจึงมีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว จนทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณที่ราบทิเบต (Tibetan Plateau) ซึ่งเป็นแหล่งใหญ่ และทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งแย่งชิงฟังกัสอันมีค่านี้ระหว่างเผ่าต่างๆ มากยิ่งขึ้น

การค้นพบเพชร ทองคำ น้ำมัน ก๊าซ พลอย หรือสิ่งมีค่าตามธรรมชาติของสังคมใด ประวัติศาสตร์สอนให้เรารู้ว่ามันเสมือนเป็น curse หรือคำสาปของสังคมนั้น เพราะเมื่อความโลภเข้าทางประตู ความดีงามก็จะออกทางหน้าต่างเสมอ

ตราบที่มนุษย์เชื่อว่า yarsagumba เป็นสิ่งเลิศประเสริฐและสังคมที่เป็นแหล่งต้นกำเนิดนั้นไม่สามารถจัดการกับความโลภของเหล่าสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสงบสุขก็ยากที่จะมาเยือน ●

น้ำจิ้มอาหารสมอง

"เงินจริง" (Real Money) ที่มาจากทำมาหากิน กับ "เงินแสร้งว่า" (Pretend Money) ที่มาจากการได้เงินล่วงหน้าก่อนที่จะหามาได้จริงนั้น (เช่น รูดบัตรเครดิต หนี้สิน) แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ความสับสนระหว่างสองสิ่งนี้คือตัวการทำลายสุขภาพทางการเงินและความสุขของครอบครัว

เครื่องเคียงอาหารสมอง

ปัจจุบันกำลังมีการทดลองใช้ยาคุมกำเนิดชนิดใหม่ที่ไม่ใช่กินหรือฉีดหากเป็นการทาแทน งานวิจัยทดลองหญิง 18 คน ซึ่งนำเสนอในงานสัมมนาของ The American Society for Reproductive Medicine เมื่อเร็วๆ นี้ระบุว่าการทายาคุมกำเนิดชนิดใหม่ที่มีฮอร์โมน Nestorone และ Oestrogen ในบริเวณหน้าท้อง ต้นขา แขน และบ่า ทุกวัน ให้ผลที่น่าพอใจและมีผลข้างเคียงน้อยมาก

ทีมงานนักวิจัยที่ University of Peradeniya ในศรีลังกา ศึกษา 7,461 กรณีของการฆ่าตัวตายจากการดื่มยาฆ่าแมลงในระหว่าง 6 ปีของการศึกษา พบว่ายาฆ่าแมลง ด้านการเกษตร (ไม่ใช่ยาฆ่าปลวก) ถูกใช้เป็นยาฆ่าตัวตายมากที่สุด โดยในโลกฆ่าตัวตายมากกว่า ปีละ 250,000 คน

ทีมงานพบว่ายาฆ่าแมลงบางตัวเป็นพิษต่อมนุษย์อย่างรุนแรงมากกว่าที่เข้าใจกัน เพราะการจัดแบ่งความรุนแรงที่กระทำโดย WHO นั้นทดลองกับสัตว์ ดังนั้น จึงควรมีการจัดระดับความรุนแรงใหม่ให้สอดคล้องกับอันตรายที่อาจเกิดกับมนุษย์

นักวิจัยอาจลืมไปว่าดีที่สุดที่ทีมงานควรแนะนำแก่มนุษย์ทั้งหลายด้วยก็คือ อย่าไปดื่มมัน เพราะเขาตั้งใจไว้ฆ่าแมลง มิได้ตั้งใจใช้กับคน